

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagar om ändring av 46 a § i lagen om tillsynen över arbetarskyddet och om arbetarskyddssamarbete på arbetsplatsen och 76 § i lagen om behandling av kunduppgifter inom social- och hälsovården

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås det att lagen om tillsynen över arbetarskyddet och om arbetarskyddssamarbete på arbetsplatsen och lagen om behandling av kunduppgifter inom social- och hälsovården ändras. De bestämmelser som ändras gäller läkarens skyldighet att anmäla om yrkessjukdomar eller andra arbetsrelaterade sjukdomar som läkaren misstänker hos en patient.

För närvarande ska läkaren göra en anmälan till arbetarskyddsmyndigheten. Arbetarskyddsmyndigheten ska sända anmälan till Arbetshälsoinstitutet. Utvecklingen av informationssystemen inom hälso- och sjukvården gör det möjligt att ändra bestämmelserna så att arbetarskyddsmyndigheten och Arbetshälsoinstitutet får anmälan lika snabbt.

I denna proposition föreslås det också att läkarens anmälningsskyldighet till arbetarskyddsmyndigheten och Arbetshälsoinstitutet enbart ska gälla yrkessjukdomar. Läkare föreslås dock fortfarande ha rätt att i syfte att förbättra arbetsförhållandena anmäla om även andra arbetsrelaterade sjukdomar. Dessutom föreslås det i propositionen att bestämmelserna uppdateras till övriga delar.

Syftet med propositionen är att bestämmelserna om läkarens anmälan ska motsvara utvecklingen i fråga om informationssystemen inom hälso- och sjukvården. Avsikten är också att antalet anmälningar ska öka och att arbetsförhållandena på så sätt ska förbättras.

Propositionen bidrar till uppnåendet av målen i regeringsprogrammet för statsminister Petteri Orpos regering när det gäller att göra informationsgången inom hälso- och sjukvården smidigare och främja säkerheten i arbetet.

De föreslagna lagarna avses träda i kraft den 4 januari 2027 eller så snart som möjligt därefter.

INNEHÅLL

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL.....	1
MOTIVERING	3
1 Bakgrund och beredning	3
2 Nuläge och bedömning av nuläget.....	3
2.1 Nuläge	3
2.2 Bedömning av nuläget.....	3
3 Målsättning	3
4 Förslagen och deras konsekvenser.....	3
4.1 De viktigaste förslagen: xxx 46 a §	3
4.2 De viktigaste förslagen: xxx 76 §.....	3
4.3 De huvudsakliga konsekvenserna	3
5 Andra alternativa handlingsvägar inklusive konsekvenser	3
6 Remissvar	3
7 Specialmotivering	3
7.1 Lagen om tillsynen över arbetarskyddet och om arbetarskyddssamarbete på arbetsplatsen.....	3
7.2 Lagen om behandling av kunduppgifter inom social- och hälsovården.....	3
8 Ikraftträdande.....	4
9 Verkställighet och uppföljning	4
10 Förhållande till andra propositioner.....	4
10.1 Samband med andra propositioner.....	4
11 Förhållande till grundlagen samt lagstiftningsordning	4
LAGFÖRSLAG	5
Lag om ändring av 46 a § i lagen om tillsynen över arbetarskyddet och om arbetarskyddssamarbete på arbetsplatsen.....	5
Lag om ändring av 76 § i lagen om behandling av kunduppgifter inom social- och hälsovården	7
BILAGOR.....	8
PARALLELLTEXTER	8
Lag om ändring av 46 a § i lagen om tillsynen över arbetarskyddet och om arbetarskyddssamarbete på arbetsplatsen.....	8
Lag om ändring av 76 § i lagen om behandling av kunduppgifter inom social- och hälsovården	12

MOTIVERING

1 Bakgrund och beredning

2 Nuläge och bedömning av nuläget

2.1 Nuläge

2.2 Bedömning av nuläget

3 Målsättning

4 Förslagen och deras konsekvenser

4.1 De viktigaste förslagen: xxx 46 a §

4.2 De viktigaste förslagen: xxx 76 §

4.3 De huvudsakliga konsekvenserna

5 Andra alternativa handlingsvägar inklusive konsekvenser

6 Remissvar

7 Specialmotivering

7.1 Lagen om tillsynen över arbetarskyddet och om arbetarskyddssamarbete på arbetsplatsen

7.2 Lagen om behandling av kunduppgifter inom social- och hälsovården

8 Ikraftträdande

9 Verkställighet och uppföljning

10 Förhållande till andra propositioner

10.1 Samband med andra propositioner

11 Förhållande till grundlagen samt lagstiftningsordning

Kläm

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs riksdagen följande lagförslag:

1.

Lag

om ändring av 46 a § i lagen om tillsynen över arbetarskyddet och om arbetarskyddssamarbete på arbetsplatsen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om tillsynen över arbetarskyddet och om arbetarskyddssamarbete på arbetsplatsen (44/2006) 46 a §, sådan den lyder i lagarna 482/2015 och 776/2025, som följer:

46 a §

Anmälan om yrkessjukdom eller någon annan arbetsrelaterad sjukdom

En läkare är trots sekretessbestämmelserna och andra begränsningar i fråga om erhållande av uppgifter skyldig att till arbetarskyddsmyndigheten för tillsynen över arbetarskyddet och till Arbetshälsoinstitutet för införande i registret över arbetsrelaterade sjukdomar anmäla om läkaren misstänker att

1) en patient har en i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar eller i lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och yrkessjukdomar (873/2015) avsedd yrkessjukdom, och

2) den exponering av patienten som ledde till att sjukdomen uppkom skedde i ett arbete som omfattas av arbetarskyddslagens tillämpningsområde eller i ett arbete som patienten utför som företagare.

I anmälan ska antecknas

1) följande patientuppgifter:

a) identifieringsuppgifter, kontaktuppgifter och uppgift inom hälso- och sjukvårdssystemet i fråga om tjänstetillhandahållaren inom hälso- och sjukvården samt namn och registreringsnummer på den läkare som undersökt patienten,

b) patientens namn, personbeteckning, kön och kontaktuppgifter,

c) den sjukdom som har diagnostiserats och datum för ställandet av diagnos, eller den sjukdom som misstänks och det datum då symptomen diagnostiserades,

d) en bedömning av sjukdomens följder för patientens hälsa och arbetsförmåga samt en bedömning av följdernas varaktighet,

2) i fråga om ett arbete där patienten exponerades så att exponeringen ledde till att sjukdomen uppkom under arbetet eller efter att arbetet avslutats, följande uppgifter:

a) identifieringsuppgifter för patientens arbetsgivare eller patientens egen företags- eller näringsverksamhet samt dess huvudsakliga verksamhet,

b) adressen till patientens arbetsplats,

c) patientens yrke eller arbetsuppgift på arbetsplatsen,

d) en bedömning av de agenser på arbetsplatsen som orsakat patientens sjukdom, en uppskattning av exponeringstiderna för varje agens samt andra eventuella uppgifter om agenserna,

e) uppgift om huruvida andra personer på patientens arbetsplats har insjuknat i en sjukdom som motsvarar patientens,

f) läkarens bedömning av behovet att inspektera arbetsförhållandena på patientens arbetsplats,

g) uppgift om eventuell försäkringsanstalt där patienten på grund av sitt arbete var försäkrad mot yrkessjukdomen, och

3) uppgifter som avses i 2 punkten underpunkterna a–c i fråga om eventuellt annat arbete där patienten har exponerats för motsvarande agenser, samt en uppskattning av exponeringstiderna.

I syfte att förbättra arbetsförhållanden har en läkare trots sekretessbestämmelserna och andra begränsningar i fråga om erhållande av uppgifter rätt att för tillsynen över arbetarskyddet anmäla till arbetarskyddsmyndigheten och för införande i registret över arbetsrelaterade sjukdomar anmäla till Arbetshälsoinstitutet, om läkaren misstänker att en patient har en annan arbetsrelaterad sjukdom än en sjukdom som avses i 1 mom. 1 punkten och att en exponering av patienten som bidragit till att sjukdomen uppkom skedde i ett arbete som omfattas av arbetarskyddslagens tillämpningsområde eller i ett arbete som patienten utför som företagare. På de uppgifter som lämnas ska bestämmelserna i 2 mom. 1 punkten och 2 punkten underpunkterna a–f tillämpas. Läkaren ska på förhand informera patienten om att läkaren har för avsikt att göra en anmälan till arbetarskyddsmyndigheten och till Arbetshälsoinstitutet.

Tjänstetillhandahållare inom hälso- och sjukvården ska förmedla en läkares anmälan från hälso- och sjukvården med hjälp av den informationsförmedlings- och förfrågningsservice som avses i lagen om behandling av kunduppgifter inom social- och hälsovården (703/2023). Tjänstetillhandahållare inom hälso- och sjukvården i landskapet Åland är dock inte skyldiga att använda informationsförmedlings- och förfrågningsservicen.

Arbetarskyddsmyndigheten får förvara sådana personuppgifter som ingår i läkares anmälan och som hör till särskilda kategorier av personuppgifter eller personuppgifter som är känsliga i konstitutionellt hänseende endast så länge som det är nödvändigt av skäl som hänför sig till tillsynen över arbetarskyddet, ändringssökande i fråga om tillsynen över arbetarskyddet, utredning av misstänkta brott eller försummelser som upptäckts inom tillsynen över arbetarskyddet eller åläggande av påföljder av dessa brott eller försummelser, eller för att trygga rättigheterna för den som är föremål för tillsynen över arbetarskyddet eller för någon annan part, den registrerade personen eller en person som är anställd hos arbetarskyddsmyndigheten eller av någon annan motsvarande grundad anledning. Arbetarskyddsmyndigheten ska minst vart femte år bedöma om det är nödvändigt att förvara de personuppgifter som hör till särskilda kategorier av personuppgifter och de personuppgifter som är känsliga i konstitutionellt hänseende. Bestämmelser om arkivering finns i arkivlagen (831/1994).

Denna lag träder i kraft den 20 .

Andra tjänstetillhandahållare inom hälso- och sjukvården än tjänstetillhandahållarna i landskapet Åland ska inleda förmedlandet av läkarnas anmälningar från hälso- och sjukvården på det sätt som avses i 46 a § 4 mom. i den lag som ändras genom denna lag innan två år har förflutit från ikraftträdandet av denna lag.

2.

Lag

om ändring av 76 § i lagen om behandling av kunduppgifter inom social- och hälsovården

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om behandling av kunduppgifter inom social- och hälsovården (703/2023) 76 §
som följer:

76 §

Informationsförmedlings- och förfrågningsservicen

Med hjälp av de riksomfattande informationssystemtjänsterna får intyg, utlåtanden och andra handlingar som innehåller kunduppgifter förmedlas till en aktör utanför social- och hälsovården. Handlingar får trots sekretessbestämmelserna förmedlas med stöd av kundens begäran eller mottagarens lagstadgade begäran eller utlämnarens lagstadgade uppgiftsskyldighet, anmälingsskyldighet eller rätt att lämna ut uppgifter. Handlingarna förmedlas med hjälp av den informationsförmedlings- och förfrågningsservice som hör till de riksomfattande informationssystemtjänsterna.

Institutet för hälsa och välfärd meddelar föreskrifter om vilka slags handlingar som får förmedlas med hjälp av informationsförmedlings- och förfrågningsservicen.

Denna lag träder i kraft den 20 . _____

Helsingfors den 20xx

Statsminister

Petteri Orpo

Minister för social trygghet Sanni Grahn-Laasonen

1.

Lag

om ändring av 46 a § i lagen om tillsynen över arbetarskyddet och om arbetarskyddssamarbete på arbetsplatsen

I enlighet med riksdagens beslut *ändras* i lagen om tillsynen över arbetarskyddet och om arbetarskyddssamarbete på arbetsplatsen (44/2006) 46 a §, sådan den lyder i lagarna 482/2015 och 776/2025, som följer:

Gällande lydelse

46 a §

Anmälan om yrkessjukdom eller någon annan arbetsrelaterad sjukdom

Har en läkare med fog misstänkar om en i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar avsedd yrkessjukdom eller någon annan arbetsrelaterad sjukdom, ska han eller hon utan dröjsmål och trots sekretessbestämmelserna anmäla saken till arbetarskyddsmyndigheten.

Av anmälan ska framgå

- 1) den insjuknades namn, personbeteckning samt övriga kontaktuppgifter,
- 2) arbetsgivarens namn samt kontaktuppgifterna för arbetsgivaren och arbetsplatsen,
- 3) övriga behövliga kontaktuppgifter,
- 4) exponeringens art och längd,
- 5) uppgifter om sjukdomens art, konstaterandet av sjukdomen och den olägenhet som sjukdomen orsakat.

Arbetarskyddsmyndigheten ska lämna arbetshälsoinstitutet de uppgifter som ingår i en anmälan enligt 1 mom. för införande i registret över arbetsrelaterade sjukdomar.

Närmare bestämmelser om innehållet i anmälan och om hur anmälan ska lämnas får utfärdas genom förordning av statsrådet.

Föreslagen lydelse

46 a §

Anmälan om yrkessjukdom eller någon annan arbetsrelaterad sjukdom

En läkare är trots sekretessbestämmelserna och andra begränsningar i fråga om erhållande av uppgifter skyldig att till arbetarskyddsmyndigheten för tillsynen över arbetarskyddet och till Arbetshälsoinstitutet för införande i registret över arbetsrelaterade sjukdomar anmäla om läkaren misstänker att

1) en patient har en i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar eller i lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och yrkessjukdomar (873/2015) avsedd yrkessjukdom, och

2) den exponering av patienten som ledde till att sjukdomen uppkom skedde i ett arbete som omfattas av arbetarskyddslagens tillämpningsområde eller i ett arbete som patienten utför som företagare.

I anmälan ska antecknas

1) följande patientuppgifter:

a) identifieringsuppgifter, kontaktuppgifter och uppgift inom hälso- och sjukvårdssystemet i fråga om tjänstetillhandahållaren inom hälso- och sjukvården samt namn och registreringsnummer på den läkare som undersökt patienten,

b) patientens namn, personbeteckning, kön och kontaktuppgifter,

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

c) den sjukdom som har diagnostiserats och datum för ställandet av diagnos, eller den sjukdom som misstänks och det datum då symptomen diagnostiserades,

d) en bedömning av sjukdomens följder för patientens hälsa och arbetsförmåga samt en bedömning av följdernas varaktighet,

2) i fråga om ett arbete där patienten exponerades så att exponeringen ledde till att sjukdomen uppkom under arbetet eller efter att arbetet avslutats, följande uppgifter:

a) identifieringsuppgifter för patientens arbetsgivare eller patientens egen företags- eller näringsverksamhet samt dess huvudsakliga verksamhet,

b) adressen till patientens arbetsplats,

c) patientens yrke eller arbetsuppgift på arbetsplatsen,

d) en bedömning av de agenser på arbetsplatsen som orsakat patientens sjukdom, en uppskattning av exponeringstiderna för varje agens samt andra eventuella uppgifter om agenserna,

e) uppgift om huruvida andra personer på patientens arbetsplats har insjuknat i en sjukdom som motsvarar patientens,

f) läkarens bedömning av behovet att inspektera arbetsförhållandena på patientens arbetsplats,

g) uppgift om eventuell försäkringsanstalt där patienten på grund av sitt arbete var försäkrad mot yrkessjukdomen, och

3) uppgifter som avses i 2 punkten underpunkterna a–c i fråga om eventuellt annat arbete där patienten har exponerats för motsvarande agenser, samt en uppskattning av exponeringstiderna.

I syfte att förbättra arbetsförhållanden har en läkare trots sekretessbestämmelserna och andra begränsningar i fråga om erhållande av uppgifter rätt att för tillsynen över arbetarskyddet anmäla till arbetarskyddsmyndigheten och för införande i registret över arbetsrelaterade sjukdomar anmäla till Arbetshälsoinstitutet, om läkaren misstänker att en patient har en annan arbetsrelaterad sjukdom än en sjukdom som avses i 1 mom. 1 punkten och att en exponering av patienten som bidragit till att sjukdomen uppkom skedde i ett arbete som omfattas av arbetarskyddslagens

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

tillämpningsområde eller i ett arbete som patienten utför som företagare. På de uppgifter som lämnas ska bestämmelserna i 2 mom. 1 punkten och 2 punkten underpunkterna a–f tillämpas. Läkaren ska på förhand informera patienten om att läkaren har för avsikt att göra en anmälan till arbetarskyddsmyndigheten och till Arbetshälsoinstitutet.

Tjänstetillhandahållare inom hälso- och sjukvården ska förmedla en läkares anmälan från hälso- och sjukvården med hjälp av den informationsförmedlings- och förfrågnings-service som avses i lagen om behandling av kunduppgifter inom social- och hälsovården (703/2023). Tjänstetillhandahållare inom hälso- och sjukvården i landskapet Åland är dock inte skyldiga att använda informationsförmedlings- och förfrågnings servicen.

Arbetarskyddsmyndigheten får förvara sådana personuppgifter som ingår i läkares anmälan och som hör till särskilda kategorier av personuppgifter eller personuppgifter som är känsliga i konstitutionellt hänseende endast så länge som det är nödvändigt av skäl som hänför sig till tillsynen över arbetarskyddet, ändringssökande i fråga om tillsynen över arbetarskyddet, utredning av misstänkta brott eller försummelser som upptäckts inom tillsynen över arbetarskyddet eller åläggande av påföljder av dessa brott eller försummelser, eller för att trygga rättigheterna för den som är föremål för tillsynen över arbetarskyddet eller för någon annan part, den registrerade personen eller en person som är anställd hos arbetarskyddsmyndigheten eller av någon annan motsvarande grundad anledning. Arbetarskyddsmyndigheten ska minst vart femte år bedöma om det är nödvändigt att förvara de personuppgifter som hör till särskilda kategorier av personuppgifter och de personuppgifter som är känsliga i konstitutionellt hänseende. Bestämmelser om arkivering finns i arkivlagen (831/1994).

Denna lag träder i kraft den 20 .

Andra tjänstetillhandahållare inom hälso- och sjukvården än tjänstetillhandahållarna i landskapet Åland ska inleda förmedlandet av läkarnas anmälningar från hälso- och sjukvården på det sätt som avses i 46 a § 4 mom. i

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

den lag som ändras genom denna lag innan två år har förflutit från ikraftträdandet av denna lag.

2.

Lag

om ändring av 76 § i lagen om behandling av kunduppgifter inom social- och hälsovården

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om behandling av kunduppgifter inom social- och hälsovården (703/2023) 76 §
som följer:

Gällande lydelse

76 §

Informationsförmedlings- och förfrågnings- servicen

Med hjälp av de riksomfattande informationssystemtjänsterna får intyg, utlåtanden och andra handlingar som innehåller kunduppgifter förmedlas till en aktör utanför social- och hälsovården. Handlingar får trots sekretessbestämmelserna förmedlas med stöd av kundens begäran eller mottagarens lagstadgade begäran eller utlämnarens lagstadgade uppgiftsskyldighet. Handlingarna förmedlas med hjälp av den informationsförmedlings- och förfrågningservice som hör till de riksomfattande informationssystemtjänsterna.

Institutet för hälsa och välfärd meddelar föreskrifter om vilka slags handlingar som får förmedlas med hjälp av informationsförmedlings- och förfrågnings servicen.

Föreslagen lydelse

76 §

Informationsförmedlings- och förfrågnings- servicen

Med hjälp av de riksomfattande informationssystemtjänsterna får intyg, utlåtanden och andra handlingar som innehåller kunduppgifter förmedlas till en aktör utanför social- och hälsovården. Handlingar får trots sekretessbestämmelserna förmedlas med stöd av kundens begäran eller mottagarens lagstadgade begäran eller utlämnarens lagstadgade uppgiftsskyldighet, *anmälningskyldighet eller rätt att lämna ut uppgifter*. Handlingarna förmedlas med hjälp av den informationsförmedlings- och förfrågningservice som hör till de riksomfattande informationssystemtjänsterna.

Institutet för hälsa och välfärd meddelar föreskrifter om vilka slags handlingar som får förmedlas med hjälp av informationsförmedlings- och förfrågnings servicen.

Denna lag träder i kraft den 20 .